

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl. a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Internat românesc în Budapesta.

În legătură cu jubileul societății „Petru Maior”, fruntașii, cari s'au întrunit cu acest prilej, au pus temeliala unei instituții, care ajungând la realizare, va însemna un mare câștig pentru viitoarele generații a tinerilor noștri universitari.

E vorba de înființarea unui internat pentru tinerimea noastră universitară, în care se vor adăposti odraslele noastre, aparținătoare celor două biserici românești, oferindu-li-se pentru un preț minimal, cuartir și provederea cu cele necesarii.

E un vis frumos acesta al tinerimii noastre, la care noi, cari ne-am strecurat deja prin anii vieții de universitar, nici nu îndrăsniam, să ne gândim, pe vremuri.

Noi, am trăit ca niște copii ai mămărușii, adunați din toate colțurile românismului în Vavilonul capitalei. Ne pripășiam pe la vr'un cuartir, înghesuindu-ne trei-patru, într'o cameră întunecoasă și strămtă, din

catul al treilea, plătind sume întreite. Cu proviziunea era, totuș, mai ușor. Luam masa la un birt de a doua mână, unde eram destul de bine provăzuți pentru o taxă nu chiar exagerată. Sub „masă”, înțeleg prânzul, căci cina și dejunul o luam pe acasă, în condiții și mai modeste...

Acești „noi”, eram băieți, cari trăiam cu stipendii și cu ceva ajutor de acasă. Cât pentru rest — și restul e de cel puțin 30—40% — trăia și mai prost, cu esceptia băieților de bani gata, cari, din nenorocire, subministrău abia câteva procente a tinerimii universitare.

Trăiam reslățiți și abia societatea „Petru Maior” ne încheaga cu multă greutate, în labirintul acelei lumi străine, în care noi ne strecuram, ca niște umbre solitare.

Și mulți dintre camerazii noștri aveau cuartire mizerabile, și se nutreau foarte slab, ca să nu spunem, că răbdau chiar foame.

*

Adese, când ne abăteam pe la camerazii dela colegiul „Eötvös”,

încercam un sentiment de umilire, în care se amesteca și o nuanță de invidie. Vedeam salele lor atât de curate și de îngrijite, sala de lectură și studiu, dormitoare, prânzitorul, biblioteca, încât numai atunci simțiam cu adevărat greutatea situației noastre. Ne gândiam la traiul lor liniștit, la ușurința cu care își puteau urma cursurile, la siguranța cu care se strecorau peste mizeriile traiului zilnic.

Cât de departe eram noi de acești favorizați ai sortii, în cuartierele noastre amărâte, cu mâncarea, ce o aveam pe apucate!

Fruntașii, cari s'au întrunit la serbările jubilar ale societății „P. Maior”, au trecut și ei, la timpul său, prin anii sbuciumați ai tineretelor. Acum, când Dumnezeu i-a învrednicit, să se bucure de o stare materială mai bună, și-au adus aminte, că jubileul societății, cari i-a ocrotit și pe ei, în anii tineretelor, nu este numai un prilej de a îndruga câteva fraze într'un toast frumos ticluit, ci de a lăsa și ceva pozitiv, ca posteritatea să pomenească cu

FOIȚA.

Icoane vechi.

Furtau în ochi mărgăritare
Copiii săi, plângea nevasta,
Și 'n casă toate erau triste
Și palide de data asta.

Ci el și-a prins la mijloc arma,
Peste cernitele lui străie,
I-a sărutat pe toți, și 'n urmă
Porni pe câmpul de bătaie...

Rămase 'n prag plângând nevasta,
Copiii săi plângeau amarnic,
Dar el mergea aprins în suflet,
Și plânsul rămânea zădarnic.

* *

În cete mari mergeau pe vale,
Și chiotul umplea tărâie...
— Rămaseră acasă slăbii
Și 'n jurul lor creștea pustia. —

Cei tari mergeau... Vuiău de cânturi
Bătrâne vâi, și codri falnici
Vuiău când pe de-asupra 'n cete
Trecură, repeși corbi prădalnici...

Din sare noaptea se coboară
Și focuri dese ard pe munte,
Lucesc misteric stânci bătrâne
Cu piscurile lor cărunte.

Și 'n jurul focului, ce arde
S'adună mulți, s'aseasă roată,
Și-ascultă-apoi povestea spusă
De-un moș umblat prin țara toată...

* *

...Răsună buciuumul... Sălbatici
Și mulți ca pleava vin păgânii,
Și pușca 'ncepe să troznească...
Dar au rămas acas' bătrânii!

Cum vine ploaia primăverii
De inundează 'n larg câmpia,
Așa se năpustesc ai noștri,
Să 'nnece 'n sânge cald urgia.

Și fulgeră prin aer coasa
Făcută 'n spadă, iar toporul
Il strânge pumnul cel de piatră,
Și poartă pe tăis omorul.

Scrâșniri de dinți, sălbatic răcnet,
Și-a armelor nebună larmă
Inneacă 'n unde tot vâsduhul,
Și tidve sub călcăiu se sfarmă...

Și curge sângele 'n șiroaie
Peste cuprinsul văii late,
Setoș îl soarbe 'n el pământul,
S'aducă roade mai bogate...

* *

Se lasă neagră umbra serii,
Și vântul plânge 'n lung de vale
Vieața celor morți în luptă...
Un cântec trist și plin de jale...

Și 'n mirosul acel de sânge
Pier vaiete prelungi, suspinuri...
Și câți își dau, scrâșnind, suflarea
În noaptea ultimelor chinuri!...

Eustie St-George.

laudă zilele aceste mărețe ale sărbătorilor semicentenare.

Și-au zis frunțașii noștri, în frunte cu pleiada bătrânilor:

— Am trecut și noi, la vremea sa, prin valurile tinereții... Eram mai subțirei pe atunci, și buzunarele, mai ales, ne erau cu totul goale. Scăpați de sub disciplina severă a gimnaziului, ne-am pomenit deodată în cea mai deplină libertate. Nu mai era nimeni, care să supravegheze pașii noștri, nu mai era ochiul ager și urgisit al profesorilor. Ni s'a dat drumul, la vârsta cea mai primejdioasă a tinereții, când eram mai orbiți ca ori când înainte, deși certificatul de maturitate ne deolarase „maturi“. Ni s'au deschis ochii, în curund. Urgisiții profesori de pe băncile liceului apăreau acum într'o înfățișare din ce în ce mai simpatică, și am trecut de aici înainte prin ispitirile de multe soiuri, cu sufletul mai oțelit și cu mintea mai trează. Și ne gândiam adese, la multele ceasuri petrecute zădarnic prin cutare ungher de cafea, la îndoitul progres, ce l-am fi putut realiza, dacă aveam și aici, un ochiu ager, care să ne călăuzească, și să ne conducă pașii vieții, pe cărările ei cele adevărate.

*

Așa înțelegem noi pornirile su-

fletești ale intelectualilor noștri, cari, cu prilejul serbărilor din zilele trecute, au ținut să *fixese* ceva pozitiv și pentru posteritate.

Petru Maior, marele și nemuritorul patron al acestei societăți academice, a tresărit, de sigur în groapă, la gândul, că acei ce s'au ocrotit la adăpostul numelui său, și-au înțeles, pe deplin, misiunea.

El, care a fost cel mai fervent apostol al culturii, cel mai neobosit scrutător al tainelor istoriei noastre dela chiar începutul ei, poate să se mândrească în mormântul lui uitat, că ideile lui nu s'au spulberat în pământ pustiu, și că unitatea noastră culturală, e în preajma de a face un nou paș cătră culmea idealului.

Cea din urmă „lămurire“. În nr. 41 al „Unirei“ dl Dr. Ioan Bălan răspunde la „lămurirea“ publicată în nr. 36 tot aceluiaș ziar și. că lămurirea mea a rămas fără succes.

Deja în titlul răspunsului meu am accentuat, că lămurirea mea este „pentru cei ce vreau să fie lămuriti“. Dacă fratele Bălan nu vrea să fie lămurit, fie voia lui“.

Da! La slujbele noastre „fie numele Domnului“ se cântă după parastas! ori nu?... Apoi nouă și procesiile ni-s dragi și și mai dragi sunt poporului așa, că la misiunile noastre și estimp — prin tină mare — încă ni-au venit cu procesiune din satele vecine mulțime de credincioși și încă cu conducerea preotului zelos din Răsighea: M. O. Cornel Abrudan.

Esti nedumerit dle „dr.“ cum de noi la „Dupăcinar“ încunjurăm biserica!?

Îți spun ceva mai mult! Am fost de față la o consăcrare de biserică; și știi ce s'a făcut acolo? Aceea, ce nu am văzut și poate nu voi vedea mai mult! Arhiepiscopul cu asistența întreagă — pe lângă sunetul clopotelor — la „Cheruvim“ au încunjurat biserica cu darurile, ca să vadă ceva din slujba vlădiciască și mulțimea poporului, ce nu încăpea în biserică! Dară asta este după rubrică? Și să mă crezi, iubite frate! nu numai, că eu s'a făcut gaură în ceriu prin acest act „antirubrică“, din contră a făcut așa impresie asupra poporului, de nu o vor uita nici când!

Conced, că pe la orașe francmasonilor, sectorilor și credincioșilor modernizați aceste nu le convin; dară nouă — celor dela sate — mila Tatălui! de minune era!

Programul misiunilor așa „încărcat și întocmit — nu după tăiatul capului! — și după împrejurări și darul vremii — e cu adevărat adus din lăsări și e de tot tinăr; că apoi programul cel ține întocmit a dniei Tale, dle „dr.“ de ce vârstă e? nu știu! Atâta știu, că totdeauna a obținut aprobarea Ordinariatului!

Și aci e călcăial chestiei!

Cu „smerenie“ mare zici dle „dr.“ că „Ordinariatul meu nu e recunoscut ca auctoritate competentă în chestiuni de știință!“

Iată iubite Frate! din smerenia cea mare cum ai ajuns de odată în al șeptelea ceriu!? de tragi la îndoială competența auctorității bisericesti în chestii religioase — că de aceste e vorba!? Noi suntem de alte convingeri! Clerul nostru, ba chiar și poporul, totdeauna cinstește mai mult competența mai marilor bisericesti, decât ambiția unuia ori altuia și dacă ar fi acela chiar „Dr.“!

Ceva din organizarea vieții sociale la nemți.

La noi unde încheierea socială e încă în fașă, unde munca socială, umanitară, e încă foarte neînsemnată, cred că nu poate să fie fără interes, să schițez în linii generale, felul cum știe să muncească pe terenul vieții sociale societatea germană.

Cu cât un popor, o societate e mai cultă cu atât își pricepe mai bine lipsurile de cari suferă, și cu atât se nizuiește mai conștient să-și acopere aceste lipsuri. Cu cât un popor e mai cult cu atât înțelege mai lămurit, că îndreptarea sa spre bine, că destinele lui se cârmuiesc de puterea, de îndemnul sale etnice. Binele nu vine dela alții, ci din muncă, din ajutorarea colectivă. Un popor treaz, unde singuraticii sunt pătrunși de importanța organizării sociale, e ca un lanț, în care fiecare verigă se ține și se îmbină una în alta. Unde nu e înțelegere și conștiință îndestulitoare, — ca la noi bunăoară, — acolo rar și sgârcit se întinde mâna să deie un ban pentru ajutorarea deaproapelui.

Dacă prin cele ce voi înșira, voi stărni în conștiința dvoastră și numai o undă de înclinare pentru jertfa socială, — voi fi mulțumit.

Mi-am ales Münchenul din două motive: 1., are aproape cea mai perfectă organizare socială dintre toate orașele Ger-

maniei — și 2., petrecând câteva luni întrânsul, am avut prilejul de a-l cunoaște.

Amintesc numai în trecut organizarea igienică. — Elementele principale ale igieniei se știe, că sunt apa și aerul. Pe aceste două și le procură orașele mari de multe ori cu cheltuieli enorme. În special prevederea cu apă de beut înghite sume îngrozitoare. Münchenul are o apă de beut foarte bună; o conduce dela o distanță de 40 klm. Cheltuielile conducerii se ridică la aproape 30,000,000 cor. — Mare grijă pune comunitatea orașului și pe *fântânile publice*, cari pe lângă aceea că curățesc aerul, mai servesc și ca podoabe, — de aceea de multe ori sunt adevărate monumente de artă. Pentru *canalizarea* orașului s'au cheltuit mai mult chiar, decât pentru prevederea cu apă de beut; aproape 40,000,000 cor. Nicăiri nu se prețuiește așa de mult importanța igienică și socială a *scălziilor publice*, ca în orașele nemțești. Orașele întrețin în fiecare circumscripție, câte o scaldă populară, unde muncitorimea orașului, pe lângă un preț neînsemnat de 12—18 cr., poate să ia în fiecare săptămână câte o baie. Orașul are nouă (9) scălzi de acestea, c'o frecvență anuală de 500—600,000 persoane. Mai găsim încă așa numitele *scălzi școlare*. Școlile elementare sunt obligate a avea scălzi pentru băieți, în localul propriu. Sunt vreo 30 de scălzi de felul acesta. Băieții sunt obligați să se scalde în fiecare sâmbătă.

Aceste scălzi în a. 1905/6 au avut o frecvență de 1.071.641 băieți. — Pe lângă aceste mai sunt o mulțime de scălzi întreținute de privați.

Tot atât de mult prețuiește neamțul și *aierul*. Aceasta e în München, cum și în celelalte orașe nemțești, nu ție-se dă în porțiuni mici și infectat, ca în Budapesta Ungariei bunăoară, ci ție-se subministrează de număroasele grădini publice în cvant mare și curat. De altfel neamțul, sportist cum e, îl știe și cânta. Imprejurimea Münchenului cu neîntrecutele frumseți naturale, ofere de altcum un larg teren pentru desfășurarea calităților de sportiști ale bavarezilor. Nu cred, să fie popor, în care mișcarea, sportul și munca, să fi ingrămădit atâta sănătate, un fizic așa de încheat, împărechiat totdeauna au umorul propriu, ca în această ramură sudică a poporului nemțese.

Trec acum la *instituțiile sociale*. Prin aceste societatea, — fie în formă oficială, fie prin inițiativă privată, adică prin reuniuni — vine în ajutorul celor lipsiți: a celor bolnavi a băieților mici și a celor săraci. Pentru cei bolnavi sunt *spitale*, pentru clădirea și ajustarea cărora orașul a cheltuit până acum peste 40,000,000 cor. Cel mai încăpător și mai confortabil aranjat e cel din Schwabing. Ce mi-a fost dat să văd acolo, ca aranjament și curățenie, m'a pus în uimire. Intreg spitalul e edificat în stil de pavilion. Singuraticile pavilioane sunt îm-

Așa apoi nu eu, ci Frăția Ta vorbești „prea de sus“, vei găsi și pe la bisericile dlor voastre, deoarece aceea e mai veche decât mine, deși acum și eu am în-ăruntit.

Mă iartă! dară la aceia nici nu am gândit, să Te duc pe gbiată cu „indulgințele plenare“. — Iată textul facultăților speciale concese Episcopului nostru diecezan prin Sfinția Sa Pontificele Roman Leo al XIII-lea la 26 Iunie 1903: „Tuturor preoților de ambele sexe, le împărțim Binecuvântare Apostolică și acelora, cari cu adevărată părere de rău s'au mărturisit și cuminecat și pentru exaltarea s. Bisericii catolice romane, pentru unirea principilor creștini, pentru întoarcerea necredincioșilor și a păcătoșilor și pentru stărpirea erezurilor se vor ruga lui Dumnezeu după cum unui fiește căruia îi va dicta devoțiunea, că vor asista la acele misiuni peste jumătate timpul cât vor ținea acele, pentru uua dată sub durata misiunii, le concedem indulgință plenară și iertarea tuturor păcatelor“. Nr. Ord. 946 din 11 Martie 1909.

În anul 1911: „În tenoarea facultății primite din audiența dela 31 Martie a. c. tuturor credincioșilor de ambele sexe, cari în zilele sus amintite vor lua parte la misiunile sacre în biserică parohială din Sami-lău și mărturisii și cuminecați vor asista la binecuvântarea cu crucea la capătul predicii din urmă și în biserică parohială numită, în câțva timp se vor ruga pentru propaga-rea credinței sfinte și după intențiunea sfântului Părinte (Piu al X-lea), prin aceste le împărțăm Binecuvântarea Apostolică împreună cu Indulgință plenară, aplicabilă și sufletelor din Purgator.“ Ord. Nr. 1087, 1911.

În 1912: „Celor ce vor lua parte la misiunile populare din Pișcolț în 22 și 23 l. c. li se acordează indulgință plenară în con-

dițiunile Prescrisului amănat de aici sub nr. 1087—911.“ Ord. nr. 955—912.

Iată dle „dr.“ că nu Te-am dus pe gbiată.

Din aceste vei vedea limpede și aceea, că programul misiunilor noastre nu poate fi altcum decât „încărcat“, deoarece poporului numărös adunat din mai multe sate trebuie să-i dai cuprindere sufletească în cele 24 de ore; de aceea ținem procesiuni, cântăm, predicăm și ascultăm mărturisirile. Drept că nu e lucru ușor a petrece neîntrerupt în biserică 16 ore din cele 24, dară nici darul indulgințelor nu se dă numai așa...! De aceea nici vorbă, să poți ținea la olaltă pe mai multe zile oameni adunați din mai multe sate, mai ales împreună cu preoții lor, și care își are datorințele sale, apoi fără de preoți un lucru ca acesta nu se poate să-vârși, fiind vorbă de ascultarea alor aproape 1000 de mărturisiri, și asta în timp nefavoritor! Pe timp bun s'ar aduna atâția, de nu am ști ce să facem! Și să nu cugete nime, că aceste mărturisiri sunt pentru sf. Paști, că pe Paști fiecare să mărturisește acasă separat!

De ar da bunul Dumnezeu, ca și în alte părți așa să fie, atunci de bună seamă nu ar mai fi pomană de nazarineni, bapțiști, sâmbăteni ori fotografiști.

Zici în scrisoarea primă, că „ce loc are limba strămoșască la misiuni?“ Dacă dară după suflet limba e cel mai prețios tezaur al omului! cu care trăiește ori să prăpădește un popor! Dacă noi preoții, nu vom îndemna credincioșii noștri la dragoste de limbă, lege și neam atunci ce rost de existență mai avem noi preoții?!

În urmă alta-s misiunile dela Viena și altele celea dela satele noastre!

Și între rubricile cărților noastre bisericesti este o îndreptare: „cum va vrea

cel mai mare“, asta convine de minune cu deviza cazului actual al Bisericii „omnia reformare in Cristo“. Ceace după a mea modestă părere nu înșamnă, că întru toate și morțiș să ne legăm de „rubrici“ ci să facem tot ce aflăm de bine, numai scopul să-l ajungem: mântuirea și fericirea credincioșilor noștri!

Alcum „Clara pacta, boni amici“.

Alexă Pop, protopop.

Corespondințe.

Serbările jub. dela „Petru Maior“.

— Dela trimisul nostru. —

Ședința foștilor membri ai societății.

Luni în 22 Aprilie s'a ținut ședința foștilor membri ai societății „Petru Maior“. Lumea a început să se adune pela ceasurile 9 înainte de prânz. O atmosferă intimă și caldă stăpânește sala. Dame multe ca la toate întrunirile de ieri.

Ședința o deschide președintele Victor Groza, amintind însemnătatea clipei, când foștii membri ai societății, venerabili frontași astăzi s'au întrunit aici, la vatra veche, ca împreună cu tinerimea să prăznuască frumoasa virstă rodnică de 50 de ani a societății „Petru Maior“. Apoi, în absența d-lui Partenie Cosma, care era să președea aceasta ședință roagă pe d. Emanuil Ungureanu să conducă dânsul întrunirea de azi.

D. E. Ungureanu, urcă catedra în aplausele entusiaste ale mulțimei. Apoi, în potolite cuvinte calde și duioase une-ori, pomeneste vremuri vechi, când s'a plâsmuit gardul Societății, trecând la anii de mai târziu, cari toți înfățișează aceleași mobile și românești nizuinți în numele cărora s'a în-

preunate la olaltă prin ambite, încălzite central, așa încât bolnavi nieri când nu sunt espuși la răcirii. Toți oficianții și muncitorii sunt obligați prin lege, să se asigure pentru caz de boală. Mi-a fost dat să vorbesc cu mai mulți muncitori, cari îmi spuneau, că ei trag, în caz de boală, taxe din trei locuri: dela cassa centrală de asigurare, dela cassa locală, adică a fabricii unde muncesc, și dela cassa socialiștilor, dacă sunt socialiști. În felul acesta subsistența li-e asigurată când sunt bolnavi.

O grijă foarte mare se are mai de parte față de copii. O societate care vrea să aibă brațe viguroase, care vrea să fie mântuită de declasați, de derbedei, lucră în interesul ei propriu, dacă se îngrijește de individ până e în vârsta cea mai fragedă, până e copil. E un bine acesta de o netăgăduită importanță socială. De fapt, cine are lipsă mai mare de o grijă bună, decât aceste vîrstare fragede ale societății omenesti? Cea mai întinsă muncă, în direcția aceasta, o desvoaltă diferitele reuniuni de femei, ajutate de organele administrative ale orașului. Acestei munci desinteresate este a se

mulțumi scărițarea simțitoare a mortalității băieților sugători în ultimi ani. În 1886 dintre 100 băieți de un an au murit 36, în 1896 au murit numai 25, iar în 1906 numai 19. Să vedem mijloacele de cari se folosește societatea, pentruca să ajungă la acest rezultat.

Băieții mici, sub doi ani, în vârsta alăptării, sunt dați parte cu vipt, la femei private, parte sunt așezați în institute de băieți. Se înțelege, că de îngrijirea aceasta se împărtășesc numai băieții orfani sau din părinți de tot lipsiți. Femeile cărora se dau băieții în vipt, stau sub supraveghiere polițenească. Dacă băieții nu sunt destul de bine îngrijii sunt dați altor femei. Viptul e plătit din partea comunității orașenești sau de cătră anumite reuniuni de femei.

O parte sunt îngrijii în institute de băieți (Krippenanstalten); aici sunt primiți băieții sănătoși dela vârsta cea mai fragedă, până la trei ani, a căror mame au murit, sau sunt bolnave rău, sau sunt silite să muncească pentru susținere afară de casă. Se plătește la zi, pentru mâncare, 10—20 fil. (12—24 fil.) Sunt și locuri libere, pentru

cari adică nu se plătește nimic. Sunt vre-o 18 institute de felul acesta.

Băieții bolnavi sunt așezați în institute separate, unde de asemenea sunt lângă locurile cu plată, și locuri libere.

Tot pentru băieții mici sunt și lăptării (Milchküchen), unde femeilor sărace li-se dă lapte sbrilizat pentru băieți cu 12 fil. la zi. Aceste lăptării sunt susținute de așa numita societate „Casa prințesa Arnulf pentru băieții sugători“. Aceasta societate întretine și un refector unde se dă de mâncare mamelor sărace în vremea alăptării. Afară de societatea pomenită mai sunt vre-o alte 10 societăți, cari întretin astfel de lăptării, în diferite părți ale orașului.

Aceste societăți sunt unite într-o centrală pentru îngrijirea băieților sugători (Zentrale für Säuglingsfürsorge), care centrală susține indeosebite circumscripții ale orașului 21 de birouri informative pentru băieții sugători (Säuglingsberatungsstellen) din partea cărora lauzele lipsite de mijloace sunt introduse în felul cum trebuie să-și îngrijească băieții, — dănduli-se pentru timpul alăptării, ajutoare săptămânale în bani. (Stillpremien).

Filip Haas și Fii

Fabrica: Sopron.

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane. **Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.**

fințat „Petru Maior”. Amintește nume cunoscute dintre cei aleși ai noștri, cari s'au perândat pela Petru Maior, ca I. Mihályi, Vulcan, Călușiu, Hosszu Longia, Ungureanu, Goldiș, Cristea, episcopul, și toți tovarășii lor de gânduri și de ideale. Termină încântat de unirea, de legătura sufletească, care prin aceasta ședință, precum și prin toate serbările, s'a statornicit între bătrâni și între tinăra generație, care este nădejdea neamului. Auditorul aplaudă cu entuziasm pe vechiul luptător pentru poporul nostru românesc, asemenea aclamează cu căldură, pe foștii membri, ori prezidenți la „Petru Maior” și sunt de față.

După cuvântarea d-lui Ungureanu, la insistența publicului, d. profesor universitar dr. Iosif Popovici își ține conferința sa, plănuită pentru ieri la ședința festivă. Vorbește foarte vioi și cu foarte multă vervă despre „Limba românească în legătură cu „Petru Maior”. Amintește pe simbolul Societății, pe luptătorul pentru limbă și pentru temeiurile istorice ale neamului nostru, pe Petru Maior. Chiagul societății „P. Maior” și îndreptarea ei — zice — au fost și sunt limba românească. „P. Maior” a ținut într-o vreme locul catedrei de românească la universitatea din Budapesta. Lozinca societății trebuie să fie, după analogia vorbelor lui Eliade Rădulescu „scrieți hăeți, scrieți”, — *vorbiți băeți, vorbiți românește!* Făclia aprinsă de geniul lui Petru Maior, istoricul nu s'a stins la noi, cu moartea lui, steaua lui nu s'a pierdut în neant, ci a dat flacără altor mii și mii de stele. Maior cu tovarășii lui au fost idealul, sămânța, oameni ca Dosoftei și Varlaam au sămănat, Alexandri și Cogălniceanu au secerat, iar roadele au fost România independentă și toată cultura noastră de astăzi. Dă apoi, frumoase indemnuri tinerimii, să țină la limba și la tradițiile bune, culminând în marea povăț înălțătoare:

De o altă îngrijire se împărtășesc *bieții dela 3—6 ani.*

Pentru îngrijirea acestora sunt instituite pentru păzirea bieților (Kinderbewahraustalten) și ovode. Aici se aduc acei băieți, cari sunt lipsiți de supravegherea părintească, din cauza că părinții le sunt ocupați peste zi în slujbe. Aceasta este o înlesnire foarte salutară pentru clasa de mijloc a orașelor mari. Să ne aducem numai aminte, câte nefericiri se încunună în felul acesta. Părinții își aduc aici băieții dimineața înainte de-a merge în slujbă și li lasă aici până la prânz sau până seara. Institutele sunt deschise dela 7 dim. până la 4 d. a., vara până la 6 d. a. Băieții sunt aici supraveghiați și ocupați în continuu. La dorință li-se dă și mâncare: supă cu carne (Mittagsuppe) și pâne, pentru care se plătește la zi cam 6 fl. Celor săraci li-se dă și gratis. Ți-e mai mare dragul să-i vezi pe băieți, curăței, vioi, împărțiți în grupe, ocupați fiecare în felul lui sub supravegherea și îndrumarea părintească a crescătoarelor. În mijlocul acestei lumi mici de fețe îmbujorate de sănătatea virstei și a grijei, unde mâinile se întind și se înhață strengărește, unde pe guri se revarsă, ca pe un torent limpede, veselia sprintară din suflete fragede, unde piciorușele macină în tropot sprinten și gălăgios podelele sălilor, aci mai bine ca ori și unde înțelegi temeiurile pe cari se clădește țaria unui popor: a poporului nemțese. P. Suciu.

— *„Vorbiți băeți, vorbiți numai românește!”*

I-s'au făcut cele mai calde ovații.

După aceste d. E. Ungureanu mulțumește conferențiarului pentru clipele de înălțare cu cari ne-a împărtășit, apoi d. dr. Teodor Mihályi, deputatul vorbește pentru Venerabilul președinte de azi și pentru tinerime, care are meritul sărbărilor. Și astfel se încheie partea oficioasă a ședinței.

Consultarea pentru întemeierea societății internatului.

Am dat știrea că după terminarea ședinței din această zi. D. Emanuil Ungureanu, a conchemat numai decât o consfătuire a celor prezenți, cu privire la ideile lansate în ziarele noastre în legătură cu întemeierea unui internat al tinerimii dela școlile înalte din Budapesta.

Idea e primită cu multă însuflețire și numai decât s'a constituit o conferință în toată regula sub presidenția dlui Ungureanu. Se încinge o discuție vie la care iau parte între alții dnii Goldiș, Nyilvan, Ciorogariu și alții, cari toți sunt de o părere că internatul e o imperioasă necesitate a vremii. Deci se hotărăște cu unanimitate întemeierea unei societăți cu sediul în Budapesta în vederea realizării lui.

Di Ungureanu a prezentat și un proiect de statute, cari s'au cetit în întregime și, cu unele modificări neesențiale, au fost votate și se vor înainta spre aprobare. Le vom publica și noi.

Societatea, în sensul statutelor, are în vedere membrii patronii cu 2000 cor. protectori cu 1000 cor. fondatori cu 400 c. pe viață cu 200 c. și ordinari pe câte un restimp de 5 ani, cu 10 c. anual.

S'au înscris numai decât următorii:

Patroni:

Eleftera dr. Mihali, E. Ungureanu, Timișoara. dr. Bilașcu, Budapesta, dr. I. Gall Budapesta, George Pop de Băsești, dr. T. Mihali.

Protector:

Mihai A. Popovici, Brașov.

Pe viață:

Dnele Valeria Col. Herbay, Veturia dr. Pop, Bistrița, Silvia dr. Boca, Dej, dr. Iosif Boca, dr. V. Nirvai, Beiuș, Nic. Drugsciu, Hures, V. Goldiș, Arad, dr. I. Mihályi, Siget dr. Ștef. C. Pop, Arad, dr. Nyilvan, Șomcuta, dr. I. Sălăgian, Baia, dr. I. Pop, Bistrița, dr. L. Gherman, Cluj, Ciorogariu, Arad, dr. V. Lucaciu, Sisești.

Fondatori:

Dna Aur. Vulcan, dna Alma Pop Maior, dr. T. Babeș, Budapesta, dr. A. Cioban, Lugoj, dr. I. Maniu, dr. Lud. Méhes, Bpesta, dr. I. Pop, Lugoj, dr. N. Cioclan, Pecica, dr. I. Popoviciu, Bpesta.

Membrii ordinari s'au înscris vre-o 30, mai ales dintre tinerime.

În viitorul internat se vor primi tineri români gr.-cat. și gr.-or. în părți egale, cari urmează studii mai înalte sau de specialitate în Budapesta. Eventual și elevi dela școlile medii, în măsura locurilor libere.

Batul.

Seara s'a dat o serată dansantă foarte reușită. Multe costume românești. Animație splendidă. În pauză s'a jucat călușerul și bătuta.

Succesul moral minunat, cel material mulțamitor. Suprasolviri s'au încasat 622 c. Incasare totală peste 2500 cor.

Somptuosul palat al societății „Pester Lloyd”, a răsunat o noapte întreagă de accentele muzicii românești și de frământarea dulce a atâtor inimi tinere. Până în zori s'a îmbinat sunetul horelor și al învârtitor noastre naționale cu murmurul potolită Dunării bătrâne de alături.

Marți, între altele, s'a dat în localul dela „Jägerhorn” un bauchet intim în onoarea artiștilor cari și-au dat concursul la concertul de Duminecă, precum și pentru reprezentanții studențimii din Viena, Bucovina și București. Au luat parte aici toți oaspeții aflători încă în Budapesta. S'au rostit și teste animate.

Astfel s'au desfășurat sărbătorile dela „Petru Maior”. Ele au fost demne și calde. A impus, și a însuflețit foarte mult totodată, marele interes, pe care l'a arătat inteligența noastră de pretutindenea acestui jubileu. Cât e pentru tinerime merită toată lauda. Un lucru însă a lipsit, ca serbările să fie desăvârșite: Nu i-s'a dat publicului o carte, un almanah, un anuar, ori, în sfârșit, o publicație tipărită, care să cuprindă un istoric al societății cu date amănunțite, cu numele foștilor membrii, președinți, membri prin comitete, cu date despre activitatea societății, fie în ședințe în sinul ei, fie publică a membrilor, prin reviste ori gazete, cu însemnări exacte despre rostul cultural al soc. „P. Maior” pentru poporul nostru din această țară, și cu alte multe vrednice de reținut și de fixat. O asemenea carte, cât de modestă să fi fost o ducea fiecare cu sine acasă și ceace n'a putut să facă în celea câteva zile dela serbări ar fi făcut acasă răsfoind o amintire și lămurindu-și o seamă de întrebări, cari cu prilejul unui jubileu neapărată trebuință să se știe dacă ținem la folosul real al unei sărbători nu numai la străluciri cari trec ușor și se șterg repede. Nu ar fi târziu nici când o asemenea publicație.

Altfel sub impresia măreață a sărbătorilor, dorim din toată inima să ajungă „P. Maior” cu bine și jubileul centenar!

Reviste.

Noul guvern. Foia oficioasă publică autografele Majestății Sale prin care absoalvă pe vechii miniștri și numește pe noul guvern. Scrisoarea adresată contelui Hédeváry, e redactată în termeni foarte călduroși. Majestatea Sa fi mulțumește în special pentru abnegația și serviciile aduse ca ministru-president dela începutul anului 1910. Sunt numiți în noul guvern: dr. Beöthy László, la comerț, contele Serényi Béla, la agricultură, contele Zichy János, la culte, dr. Székely Ferencz, la justiție, generalul Hazai Samu, la războiu, dr. Teleszky János fost secretar de stat la finanțe și Josipovich Geza ca ministru croat. Premierul Lukács László și-a rezervat internele și provizor ministerul a latere.

Noutăți.

Starea pontificelui. Sf. Sa Papa simte greul bătrânețelor, e slab și bolnăvicios, dar nu vrea să stea în pat cu una cu două, se scoală și primește audiențele, citește gazetele din curiozitate, că ce scriu acelea despre starea Sa, căci în medici nu prea are încredere, și de multeori acelea îi spun mai drept ca medicii. Citește cu deosebire gazetele liberale cari scriu în contra lui. Acest fapt a făcut pe medicii Săi, să reage pe cei dela ziarul „Tribuna” din Roma să-și scoată ziarul în două feluri de exemplare, un rând anume pentru Sf. Sa Papa. Și s'a făcut așa. Mare li-a fost însă mirarea când au văzut pe masă la Sf. Sa alături de „Tribuna” Sa și una de celelalte, căci Sf. Sa a trimis să-i cumpere un exemplar și din cele ce se vând pe strade, căci bănuise el planul medicilor...

Masa studenților, a primit dela banca „Grănițorul” din Dobra 40 cor. — iar dela familia Moldovan 10 cor. aceștia întru amintirea repausatului Ales. Moldovan. —

Gimnaziile pentru fete. Pe lângă cele două gimnazii de fete din Budapesta a hotărât statul să mai înființeze trei: unul în Cluj, unul în Pojon și altul în Seghedin, căci cele din Budapesta sunt neincăpătoare pentru fetele doritoare de carte multă...

Câte cărți au apărut dela 1500? Buletinul internațional de bibliografie arată în ultimul număr, că dela anul 1500 încoace au apărut în toată lumea 10,389.000 cărți.

Convocare. Despărțământul „Fogaras—Făgăraș” al Reuniunii învățătorilor din arhidieceza gr.-cat. de Gyulafehérvár—Fogaras (Alba-Iulia și Făgăraș) conform §. 21 din statute își va ține adunarea de primăvară la 12 Maiu st. n. a. e. în comuna Dezsán (Dejani), la care avem onoare a invita Preaonor. membri ordinari și fondatori precum și pe toți binevoitorii învățământului popular.

Comoara noastră. Putem să fim mândri și noi, căci avem o comoră, frumoasă și bogată. Nu noi am găsit-o, dar e a noastră, e moștenire din meși-strămoși nu ni-se cere decât să-o păstrăm, să o păstrăm așa curată pe cum am moștenit-o. Această comoară e portul și cusăturile românești, cari încântă pe străini și au o atragere deosebită, și dau un farmec celui ce le poartă. Nu demult — scrie „Solia Satelor” — a venit în Morlaca de lângă Huedin un pictor tânăr din Hamburg ca să zugrăvească pe pânzele sale cusăturile în culorile lor caracteristice, să zugrăvească țărani în porturile lor de sărbătoare și de toate zilele, și să ducă apoi prin țări străine farmecul acestei comori, care se adăpostește aici în văile Ardealului, în casele pitite ale Românilor. Le va duce să se mire străinii de ele și să vadă toată lumea bogăția noastră — Pictorul, de care am pomenit, se află de vr'o două luni în Morlaca, va merge apoi pe la Săliște și pe la Poiana Sibiului și-apoi se va întoarce iar în țara lui.

Păstrați-vă dragi Români aceasta comoară și scoateți din ea petele corciturii ungurești cari încep să bântue tot mai tare, căci acelea nu's frumoase, se înfioră de ele și străinii. Păstrați-vă dragi Români: *legea portul și limba* căci asta-i cea mai mare avuție!...

Pentru fondul ziaristilor. În „Gaz. Trans.” cetim: Miercuri după amiază a avut loc la „Asociațiune” în Sibiu conferința în folosul fondului ziaristilor a proto-presbiterului Săliștei Dr. Ioan Lupaș. În mai bine de o oră, oratorul, cu o deosebită căldură și cu avântul ce-l caracterizează, și-a dezvoltat tema: „Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ion Bob la curtea din Viena în 1792”. Puterea de plasticitate a expunerii dlui Lupaș a transpus întreg publicul ascultător pe câteva momente în veacul XVIII-lea, când Românii treziți de măsurile înțeleptului împărat Josif II-lea, și-au formulat și ei postulatele lor în „Supplex libellus Valachorum”, care însă n'a avut răsunetul dorit în dieta dela 1791 din Cluj.

Episcopii Adamovici și Bob duc mai târziu aceste postulate la Viena, susținând cu căldură și pricepere cauza națională. Deși situația lor era din cele mai grele, totuși au isbutit să scoată pentru Români art. LX—1792 și decretul nr. 2812 din acelaș an, prin cari li-se încuviințează și lor toate beneficiile, întru cât ele nu sunt ocupate de celelalte confesiuni. Episcopii au dat din nou alte petiții, dar văzând că rezolvirea lor întârzie, s'au înapoiat la credincioși, de sigur c'o decepție și experiență de mare preț.

Cu prilejul acestei conferințe s'au încasat peste 300 cor., cari se vor administra la fondul ziaristilor.

— Conferința pentru fondul, ziaristilor a dlui Ioan Lepădatu, ținută Luni după amiază în sala seminarului din Arad, prin expunerea-i limpede și cu multă putere de plasticitate a ținut publicul ascultător într'o puternică încordare. Întreg decursul conferinței: „Despre preocupările sociale ale timpului mai nou”, a fost un moment de elevare sufletească. Pe baza istoriei, dl Lepădatu — după ce a arătat puterea de viață a adevărului — a analizat principalele idei, cari au preocupat societatea omenească în timpurile mai noi: Ideia de libertate individuală, ideia de egalitate socială și ideia de frățietate creștină. Își afirmă apoi convingerea, că într'o schimbare a sufletului omenească mai mult decât în transformarea mecanică a raporturilor sociale și politice ale timpului, stă în viitor adevărata îndrumare a omenirii.

Tot cu această ocazie s'a deschis o colecție și o listă de subscripție, pentru fond, care a dat rezultate foarte frumoase.

Un prânz de miliardar. Ziarele americane povestesc despre un prânz ce l'ar fi dat în New-York un miliardar pentru 17 persoane.

În mijlocul mesei era un munte — se înțelege, în miniatură — și de patru părți ale lui erau cele patru anotimpuri! Primăvara cu jocuri de copii, cu flori, vara cu excursii, toamna cu cules, secerat și cu toate variațiunile vremii, iarna cu sporturile și farmecul ei, și toate aceste în continuă mișcare.

Oaspeții după mâncarea ai lor două specii, tot schimbau locurile se vadă anotimpurile toate. Cât o fi costat prânzul acesta nu se dau date precise, dar când numai jocul luminilor electrice a costat 5000 coroane, atunci și de l'am ști par'că nu l'am putea spune.

Boala vărsatului în Arad. De câțeva vreme în Arad bântue această spurcată și lipicioasă boală. Mai întâiu au descoperit-o medicii la o corșitoare, pe care imediat au

internat-o în spitalul boalelor molipsitoare. Medicii au luat toate măsurile pentru oprirea ei și cu toate aceste până Duminecă s'au îmbolnăvit 11 oameni. Toate școlile din oraș s'au închis, și medicii își dau toată silița. Să ferească Dumnezeu!...

Serbarea centenarului nașterii lui Gheorghe Barițiu. Cetim în „Gazeta Transilvaniei”: La inițiativa luată de redacțiunea „Gazetei Transilvaniei” s'a ținut eri în localitățile „Gazetei” o consfătuire, al cărei obiect l-a format serbarea centenarului nașterii fericitului G. Barițiu (12/25 maiu 1912), care o mare parte a desfășurat-o tocmai în mijlocul societății sale binecuvântate a desfășurat-o tocmai în mijlocul societății brașovene, ca ziarist, profesor și promovător fervent al tuturor instituțiilor noastre culturale, școlare și sociale.

Rezultatul consfătuirii, la care au participat între alții dnii dr. Vaida, maior Popa dr. Nițescu, dr. Moga, dr. Dan, dr. Sotir, dr. Bogdan, dr. Maior, A. P. Bănuțiu și membrii redacției „Gazetei”, a fost stabilirea în finiaminte generale a programului festival care va avea loc în duminica Rosaliilor 13/26 maiu a. e.

Serbarea va fi aranjată de ziarul „G. Tr.” constituindu-se un comitet aranjator mai mare al serbării. La acest festival vor fi oficios invitate toate instituțiile românești din Brașov și țara Bârsei.

Programul amănunțit se va da în curând publicității prin ziarele noastre naționale.

În legătură cu această serbare comemorativă a primului gazetar român ardelean și a creatorului „Gazetei Transilvaniei” este proiectată pe aceeași zi și o întrunire a gazetarilor români și a epitropiei fundației pentru ajutorarea ziaristilor, înființată de dr. Mihai. În scopul acesta redacțiunea ziarului nostru se va pune în legătură zilele aceste cu membrii epitropiei fundației și cu ziarele noastre naționale, spre a garanta reușita acestei întruniri, a cărei importanță și actualitate este mai presus de orice îndoială.

După catastrofa Titanicului. Când s'a apropiat de țărm vaporul Carpathia cu cei salvați din gura apei, nu putea decât să strige după vr'o două sute de sicrie și după funii să lege pe cei nebuni. Într'adevăr mișcătoare era scena de pe vaporul Carpathia. De spaima cea mare, de frigul suferit pe sloii de gheață au murit vr'o două sute de inși și mulți, foarte mulți din ei au nebunit. Dar să nu mergem mai departe, căci poate vom fi siliți să amintim din nou pagubele pricinuite, ci să ne oprim numai asupra unui singur amănunt, cu toate că se dau atâtea amănunte.

Se spune că în noaptea catastrofei pe bordul vaporului fusese bal, iar după el banchet, la care a luat parte și căpitanul. Curgea șampania mai altfel ca apa și se împărțea și celor de afară și mai teți erau beți. Se spune că muntele de gheață mai întâiu l'a văzut departe ca un uriaș negru un pasager, care i-a spus căpitanului, și căpitanul a mers la cârmă unde a găsit pe cel din post durmind. Și în vremea aceea vaporul înaintase așa de tare cătră munte încât a fost inventabilă ciocnirea.

LUNA BIOSCOP își continuă reprezentațiunile sale cinematografice. — Azi va fi un program foarte variat și frumos.

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistriță.

(Continuare).

Solii ajunseră în cetatea domnească a Moldovei.

Vătăjeii dela porți vestiră vornicului Țarei de sus, Gheorghe Tăutu, și celei de jos, Toma Beldiman, sosirea crainicilor românești. Vodă înștiințat de Vornici dădu poruncă, să fie lăsați la curte.

Iutru iutimpinare le eși logofătul Dragomir, întovărășit de metropolitul Teoclist care le oferi pâne și sare.

Lume peste lume se îngrămădea pe ulițele Sucevei, să vază alaiul oaspeților din Țara Românească.

În frunte călăreau opt armașei, mânăți de marele Armaș. Trăsua — iar după dânșii veneau încet, la paș, armășarii sprinteni ai solilor, îmbrăcați în contăse roșii, tivite cu blănuri de samur, trase pe dinainte cu găitane negre.

Pe umeri, în voe, atârnav, prinse'n copcii de aur, dulamele vișinii — iar pletele li erau acoperite cu cucă, împodobită cu pene de cocor.

Dealungul înfășorării strâmte a picioarelor, vedeai sclipind săbiile, dând solilor o înfătoșare războinică.

Un zvon se lăți prin toată cetatea Sucevei, zvonul, că solii românești vin cu gândul să închee legături de pace și de prietenie cu Moldova.

Pe temelul acesta norodul de pe ulițele fârgului li striga în gura mare: „Trăiască jupânii și Țara Românească! — Ura-a-a! — Ura-a-a. —

Alaiul ajunse la curtea domnească. Postelnicul Dănilă conduse pe crainici în marele calem, unde-i aștepta Măria Sa, Vodă Ștefăniță, șezând pe tron, cu mâna stângă pe sabie, cu dreapta ținând buzduganul.

Raze de aur se desfăceau blând din cununa-i domnească de pe frunte.

Logofătul Niță, făcând o plecăciune adâncă până la genunchi, luă cuvântul, vorbind deslușit și cu glas domol:

— „Luminate Voevoade!

„În numele Măriei Sale, Radu Vodă dela Afumați, Domn al Țarei Românești, al poporului întreg și în numele nostru, ne închinăm Măriei Tale de sănătate!

„Dumnezeu sfântul să-ți dea putere zile multe, pline de noroc, și izbândă în războaie!

„Martor ni-i cel de sus, că nu venim cu niciun gând rău ori cu vreo urzire vicleană, ci cu suflet pacinic și prietinesc!

„Auzit-am, Măria Ta, că din ținutul Nistrului Tătarii și Cozacia și-au pus iar de gând, să năpustească ca lăcustele peste biata Moldovă, s'o jăfuiască și s'o aducă la sapă de lemn; așijderea auzit-am despre răscoala lui Petru Rareș, care a cerut ajutor dela Leși, pentru a te răsturna dela cârmă!

„Măhnițu-ne-a mult pe noi toți astă veste, de aceea Măria Sa, Radu Vodă strâns-a pe boeri la sfat în curtea de Argeș, spunând: „c'ar fi bine și creștinește, ca unui frate de acelaș sânge, să-i dăm mână de ajutor împotriva lăitelor spurcate de păgâni,

ori a Te ocroti, împotriva lui Rareș, să rămâi pe scaunul Moldovei!“

„Oastea Țării noastre întregi e pe picioare, strânsă par'că numai pentru Măria Ta!

„Dar rugămu-te, să ni ascuți, luminate Voevoade! O rugăminte, numai o singură rugăminte are Țara noastră Românească, pe care crede că ai s'o ascuți!

„Țara noastră cere mâna Ruxandei, fata Despinei Basarab, să fie domnița lui Radu Vodă.

„Auzit-am, că și Măria Ta se aține la mâna ei și noi nu am avea nimica împotriva dorinței Măriei Tale, dacă însăș Ruxanda nu și-ar fi dat mâna lui Radu Vodă!

„Despre acest lucru trebuie să fi auzit și Măria Ta!

Ștefăniță asculta cu luare aminte glasul logofătului Niță. El de mult știa despre cele anzite din gura logofătului; — și de mult plămădea o ură neagră, în adâncul sufletului față de Radu și Țara Românească.

Pe prepusul ajutorului necerut Vodă nu vroea să dea crezământ cuvintelor rostite de logofăt, deci în îndârjirea lui, răspunse cu mânie:

— „Astea's numai niște viclesuguri de-ale voastre. N'am crezut și nu voi crede niciodată cuvântului vostru, ci cred Doamnei Despina și Ruxandei, cari nu-și vor călca cuvântul ce mi l-au dat.

„Eu de ajutorul vostru n'am nevoie și nici n'am să vi'l cer chiar de voi avea nevoie de dânșul!

„Numai cu minciuni și fățării să nu veniți la curtea mea!

„Să știți, că dacă Radu îndrăznește să-mi răpească mireasa, foc și prăpădenie va fi din Țara Românească. Jur, că fac și moarte de om pentru mâna Ruxandei!

„Acum plecați din fața mea, și mergeți de-i spuneți domnului vostru, că-i mulțumesc pentru ajutor și că și eu sunt gata de război!

Solii rămăseră înmărmuriți la auzul acestor cuvinte. Urmă o clipă de tăcere adâncă — pânăce postelnicul Balș începu a vorbi liniștit:

— Ni pare rău, că Măria Ta ai grăit așa despre noi! De Ț-am fi vrăjmași, atunci n'am fi avut ce căta la Măria Ta, ci am fi pornit deodată cu oastea împotriva Moldovei. Sfânta dreptate, dragostea de neam și legea creștinească ni oprește, să ne încăierăm, din senin, la luptă, pentru mâna unei jupănițe.

„Crezut-am, că ne vom putea înțelege în pace și cu vorbă bună.

Iar dacă Măria Ta nu vrei să ni înțelegi și vrei numai decât război, atunci n'avem încotro apuca.

„Dar Măria ta vei da seamă înaintea lui Dumnezeu petru sângele ce se va vărsa în zădar.

„Prin urmare dela soartea și norocul războiului se va hotări, cine dintre Voievozi să aibă parte la mâna Ruxandei.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cultura Creștină“ revista profesorilor de teologie din Blaj. Nrul 8, cu următorul sumar:

Zenove Păclisan: Locuit-au Români în Ardeal pe timpul venirii Ungurilor? — Dr. Victor Macaveiu: Critica biblică modernă și învierea lui Isus Hristos. (II). — Dr. Alexandru Nicolescu: Cuvântul Dom-

nului. — Dr. Stang—Nicolae Popa: Teorii false în viața modernă. (II. Art. final). — Cronică: Societatea Petru Maior (»Cultura Creștină«); Consistor plenar în Lugoj. (sr.); Misiuni sacre poporali. (sr.); Semne bune. (ar.); Împăratul Wilhelm II. și teologul protestant liber-cugetător. (m.) — Cărți și reviste: Biblioteca poporală a Asociațiunii. (sr.); »Luceafărul«. (ar.) »Solia Satelor«. (ar.); Cărți intrate la redacție. — Telefon.

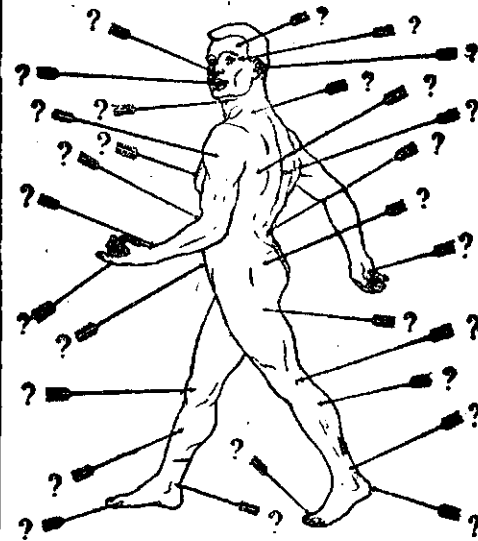
Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: Bpsta M. Ein. pe 1912 Main—Iuniu. — Lăpușul rom. I. N. pe 1912 quartalul al 2-lea. — Gioagnul de jos pe 1912. Adresa vom schimba-o mai târziu. — Daia rom. pe timpul din 1 Maiu 1907 până în 1/2 1910. — Mediaș pe timpul din 1-iu Iuliu 1910 până în 1-iu Sept. 1911. — Dr. I. N. Gherla pe 1912 pătrarul al doilea. — G. H. Gherlu pe 1912 pătrarul prim. — Tătărlău pe 1912 întreg — G. P. Băsești pe 1909 întreg și din 1910 sem. 1-iu. — Csanálos pe 1911 întregire până la finea anului. — Copălnic Măndăstur G. P. pe 1912 pătrarul al doilea. — G. C. Vlădeni pe 1912. — Bogata de jos pe 1912 pătrarul al doilea. — Szilágyosolymos pe 1907 Iun.—Sept. — Bivevoiti a achita și restul anilor următori — Zorlențul de jos pe 1912. — Sevestreni pe 1911. — Bădon pe 1912 quartalul al doilea. — R. P. Sikló pe 1912 quartalul al doilea. — Lunca pe 1912.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Te săgetează? (Ai dureri?)

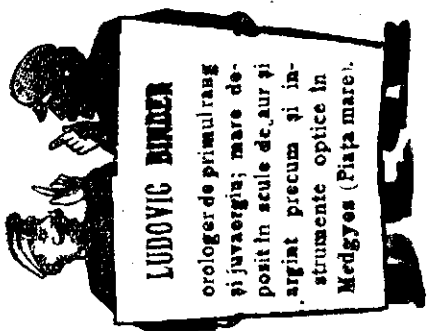
Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica Centrale Nr. 122 (Zágráb).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă, (spurc), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii provenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă e numele «Feller». 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgărçiri, lipsă de poftă, arsuri de ficie, greață, amețeală, răgăeli, haemoroides și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comande să adresăm curat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
STUBICA Centrale 122. (com. Zágrab).

Prețuri fixe, solide!

LUDOVIC BUNDEA

orologer de primul rang și juașter; mare deosebit în scule de aur și argint precum și instrumente optice în Medgyes (Piața mare).

Recomandă atenției On. P. prăvălia sa bine aranjată. Mare asortiment la Cadavari de Crăciun și de Anul nou.

(89) 24-26

Serviciu culant

Cadou de sărbătorii

Admirabilul tablou

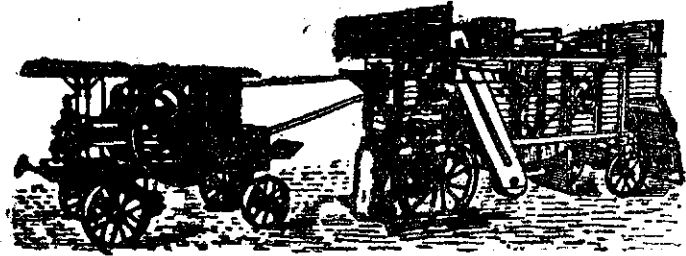
Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/18 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 220 cor.

NOUĂ FIRMĂ ROMÂNEASCĂ.

IOAŢ V. FET
BUDAPESTA, Nagymező-utca 36. 1/2

Motoare cu benzin, ulei brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: **Trecătoare cu motor,** mânăj și mâna, pluguri, grăpi etc. **Pumpe de fântâni și incendiu cu forță motorică.** **Mori, Mașini de sămănat cu mâna,** cari în urma ieftinătății, preciziei și manuei ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, catalog ilustrat și preliminar la dorință gratis și franco.

(65) 7-20

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

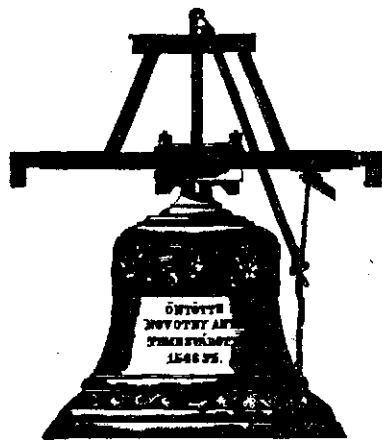
în Timișoara-Fabric (4) 17-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de uitate prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — engăuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcând după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

Frideric Ipsen și soțul.

Depozit special de ghețe în

Sighișoara, — Medgyes (Piața mare Nr. 26), — Brașov.

Specialitate:

Ghețe sanitare pentru copii.

Prețuri la pereche:

Cele mai bune 16 cor. 50 fil.

De gală . . . 20 , 50 ,

Box Calf cu găitane; Americani cu talpă dublă pentru Domni 16 coroane 50 fil.

„Prețcurant gratis și franco”.

(98) 24-26

PICURII DE STOMAC ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Marlacell“ s'au dovedit de 30 ani incoace de un medicament neapărat trebuincios în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuiri, sunt fără păche în a îndrepta stricarea stomacului, arsurile de stomac, constipația, durerile de cap și de stomac, greața, amețeala, insomnia, colica, anemica (lipsa de sânge), gălbeneala șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipează.

Apoteca lui K. BRÁDY la „Magyar Király“ în Viena, I. Fleischmarkt 2 Depot 5.

(23) 8-12

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se expediază ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile l. cer. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 57-104 (Központi városháza mellett).

Birou de informații!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provinciă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.
(85) 2-?

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29.

Consultațiuni de la orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

(8) 15-52

Director-șef

Dr. Oosmutka.

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

de calitate (soiurile) cele mai distinse pentru via și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atăcată de peronosporă, altoii sunt dezvoltati la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită franco și gratis catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii

Proprietarii de vii să se adreseze cu încredere deplină la

(19) 85-45

Administrația „Domeniului din Bobalna“

Bálna u. p. Szászváros.

A apărut: *Elemi Népiskola Ertesítő könyve* — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porte

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Bălázsfalva.

Români-replantativă viile cu altoi de la firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

Altoi de vie!

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit, Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

trei (3) milioane.

Școlile noastre de altoi n'au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 52-?

Români! Trimitoți băieții la cursul practic de altoit.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,008,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate		4,384,801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,339.992
	viață	11,020,266
Fonduri de întemeiere și de rezervă		2,428,317

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8) 42-?

Românii sprijiniți firmele românești și numai astfel vă veți apăra binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!